

Шорно эл, порымук да гым берр!

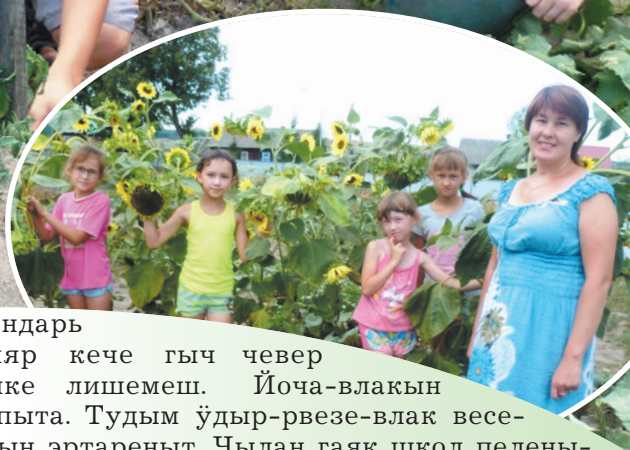
35-ше (3267) №,
2016 ий 27 август,
шуматкече.

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Поян кенезын саскаже

Календарь

почеш икмынар кече гыч чевер кенез мучашке лишемеш. Йоча-влакын канышыштат пыта. Тудым ўдыр-рвезе-влак веселан да пайдалын эртареныт. Чылан гаяк школ пеленысе участкыште тыршеныт. Куженер район Руш Шой кыдалаш школын пакчаштыже тений кияр, ковышта, кешыр, паренте, шоган, йошкарушмен да моло вожсаска умен сочыныт.

Школ пеленысе участке-влак коклаште эртарыме конкурсышто Руш Шой школ районышто икымше вердене палемдалтын.

– Пел гектар чоло мландыште икияш да шукияш тўрлў пеледышым, пакчасаскам, эмлык шудым ончен куштена, – ойла школ пакчам вуйлатыше Алевтина Мироновна Иванова (снимкыште). – Кенез мучко 80 тунемше черет дене дежуритлен.

Л.ГРИГОРЬЕВА. Фото - школ архив гыч.

Марий Онъыжа Эдуард АЛЕКСАНДРОВ:

– 1 сентябрьыште иктыштычаш даш каят, весе-влак парткоклашке шинчыт. Тенданшоны-

машда – у шинчымашым налаш, уш-акылым виягдаш, койыш-шоктышым пойдараш. Тачысе илышыште шинчымаш моткоч шергакан. Тудым ме окса дене висышаш огынал, а пенгыде ончыкылык дене кылдыман.

Туныктышо-влак, Тендан пашадам кўкшын аклена. Ончычсо тунемше, а ынде ача семын Тендан ончылно вуем савем. Тек умбакыжат пашада ушнен толеш. Кумылда эре кўшнў лиш.

Школлаште марий йылым, тўвырам туныкташ йўн эре лийже. Тидлан кугыжаныш умбакыже полшаш тўгалеш манын ўшанена. А туныктышо-влак ўдыр-рвезе-влакын чонышкышт почмо йылме деке йўратымашым шындараш эре ямде улыт.

Шергакан-влак! У деч у сенгымашым, усталык лектышым тыланем, корныда волгыдо лийже, шонымашда-влак шукталтышт.

**Тунемме ийым
вучем**

Мый Йошкар-Ола
национальный прези-
дент школышто
тунемам. Вашке уэш
парт коклашке шин-
чына. Тиде жапым пеш
вучем. Кызытеш

Икымше
классыш 8613
йоча кая. 11-ше
классыште 2917
удыр-рвезе
тунемаш
тўналеш.

Тений
Марий
Элысе 253
школышто
парт
коклаш 73
тўжем утла
тунемше
шин-
чеш.

шочмо ялыштем
канем. Чонемлан кел-
шыше тўрлў сомылым шук-
тем. Ача-аван, тунуктышо-
влакын ушан ойыштым
колыштмем, Юмылан ўшанымем
чын да тўр корно дене ошкылаш
полшат, шонем. Сылне да поян пўртўсан верыш-
те шочмемлан, тыныс
кава йымалне илымемлан
йывыртен кушкам.

София ИВАНОВА.
Волжский, Тошнер.

**Шочмо школышко
йолгорным**

Кажне кечын
мый тошкем.

Парт коклашке
пурен шинчын,
Мый уш-акылым погем.

Клавдия ИГНАТЬЕВА.
Морко, Шўргыял.

Таумутна

«Ямде лий» газе-
тын ончычсо юнкор-
жо, ятыр ий радио-
журналистлан тыршы-
ше, кызыт бизнесъен
Дина Ивановна КОРАБ-
ЛЁВА шочмо Мустай
школжылан (Шернур
район) 2016 ийын кокымшо пелий-
жылан 10 экземпляр «Ямде
лий» газетлан подпискым
ыштен.

**Лийже сылне
тўня**

Кидешышт пеледыш
аршашым кучен
Вашкат шинчымаш памамш корныш.
Йынгырын йўкшым

Йоча-влак тўням уженешт порым.

Учитель – уста да лыжга койышан –
Шинчашкышт онча шыргыжалын.
Йўратыме кажне еглан, чот тырша.
Пашаште эн чулым да тале.

Изи чечен шўдыр-влаклан куан –
Тек лийже тўня тыныс, чапле.
Школ деке, учитель дек

Сўрал, сылне илышым аклышт.
лийышт шўман,
Н.ИЛЬИНА, туныктышо.
Волжский, Карай.

Рио-
де-
Жанейро
олаште
(Брази-
лий)
эртарталше XXXI
Кенежимсе Олим-
пиаде модмаш 21
августышто мучашлал-
тын. Олимпиадым иктеш-
лымеке рашемын: Российын
командыже – нылымше верыште. Чы-
лаже 56 медальым сенен налын: 19
шўртнў, 18 ший да 19 той. XXXII
Кенежимсе Олимпи-
аде модмаш ныл
ий гыч Токио
олаште (Японий)
эрташ тўналеш.

Историйым шергалына

1945 ий 2 сентябрь –
Кокымшо тўнямбал
сар пытыме кече.
Р о с с и й
Президентын пун-
чалже почеш, ты шарнымаш кече
элыштына 2010 ий гыч палемдалтеш.

У илышым ыш-
таш шуко шинчаш,
тунемаш кўлеш.
Шабдар Осып.

27 август – Россий кинон кечыже

Ксения ГРИГОРЬЕВА
(Йошкар-Ола, 28-ше №-ан
лицей): «Мыланем утла-
ракше фэнтези сынан
кино-влак келшат. Гарри
Поттер нерген фильм-
влак шарнымаш-
шеш кодыныт.
Шонен лукмо
тўняште юлы-
маш, юзо вий
улыт. Тушто
й о м а к ы с е
с е м ы н а к
порылык оса-
лым эре сеҥа.

«Операция «Ы» и другие
приключения Шурика»
комедийым уэш-пачаш
ончен кертам».

Никита ИВАНОВ
(Куженер, Руш Шой):
«Фантастике сынан кинон
ончаш йўратем. Герой-влак
верч тургыжланен, нунын
дене пырля сеҥымашке
шуат гын, тунам шўм-
чоным куан кумыл авалта.
«Дисней» компанийын
лукмо мультфильмже-влак
келшат».

Мария ДЕМЕНТЬЕВА
(Морко, Коркатово):

«Яна шўжарем дене «Фиксики»
мультфильмым
куанен ончена.
Тўн герой –
Дим Димыч.
Тудо кўрт-
нў ората-
влакым пеш
писын ачалка-
ла. Кеч-кўлан
полшаш ямде.
Мыят тудын гай мастар,
йолташем-влаклан, ача-
авалан ўшанле эңертыш
лийнем».

Ныл йолан

Йолташна

Тидым палаш огай

Пырыслан өрышыжө молан?

Өрыш полшымо дене пырыс йырым-йырысе илышым «шымла», пычкемыште куштылгын коштеш. Кужу да чыла шижше 24 чоло өрышыжө нерыште, шинча ўмбалне, умша воктене да чапаштыже кушкыт. Колям вангымыж годым пырыс өрышым ончыко шуялта. Тыге кажне йүк-йүаным ши-жеш. Өрышым ончен, тудын койыш-шок-тышыжым пален налаш лиеш. Ончыкыла шуялта гын, пырыс поро кумылан да чыла пален налаш тыршыше. Өрышым нерже деке ишыкта гын, тудым тўкыман огыл – пеш сырыше.

Шарик ден Мурка

Мурка пырыс Шарик пийым «илемже» гыч поктен лукташ шонен пыштен. Молан тиде кўлын, ала? Мурка оза-влак дене пырля пörтыштö илен, а Шарик – изи пыжашыште. Амалже теке кушто лийын: пырысын илыме пörт шкенжын огыл, а Шариклан лүмешыже чоңымо.

– Шарик ынде шонгемын, йолагайыш савырнен, йотъен-влак кудывечыш пурен коштыт, – Мурка оза-влаклан вуйым шийын. Икмыняр жап гыч пийым пыжашыже гыч поктен луктыт. Олмешыже шинчырышке Муркам йолыштат. Оза-влак ушан лийыныт: осал пырыс поро Шарик деч сайрак пörтым оролаш тўналеш, маныныт. А Шарикым пörтөнчыкө ўмыржым шукташ пуртенит.

В.КУГОРНО ямдылен.

Кампеткым кочкеш

Муся пырыснан капше күрен, шеме да ош тўсан. Тудо кочкаш, малаш да модаш йөрата. Муся шылым, шөрым да кампеткым кочкеш. Икана тудо пачерыште колям шижын. Кучен кертмешкыже ванген. Теке тыгай Мусяна, шке пашажым сайын шукта. Садлан ме тудым йөратена.

Мария КУЗЬМИНА.
Маша ИЛЬИНАН сүретше.
Волжский, Сотнур.

Кўтўштö

Кўтўм кўташ
пеш огай,
Тиде кечын
моткоч сай.

Пашам ышташ огеш кўл,
Канен веле кийылдал.
Моткоч огай ковай ден
Илыш корным шергалаш.
Тыге кече эргалеш,
Кўтўм пурташат шуэш.

Алёна ВАСИЛЬЕВА.

Морко, Вончўмбал.

Вот вет, кузе вет

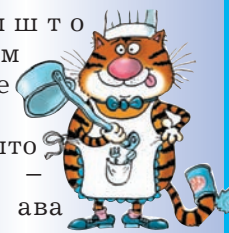
Кухньышто чайгоркам тарватылме йүк шокта.

– Кө тушто коштеш?
– Йодеш ача ава деч. Нуно телевизорым ончен шинчат.

– Эрге чай, – ойла ава.
– Уке, мый шукертак шке пөлемыштем улам. Интернетыште шинчем, – Миклай вашешта.

– Тугеже пырыс, – манеш ача. – А тый тудым пукшенат?

– Уке.
– Пырысна шкаланже кочкаш шолта.

1	З			
2	О			
3	О			
4	П			
5	А			
6	Р			
7	К			

Кроссворд

1. Корнан-корнан янлык. 2. Чодырасе кугу янлык. 3. Тупыштыжо имым нумалеш. 4. Осал сур янлык. 5. Тудо мўйым йөрата. 6. Изи янлык. 7. Сурт-вольык.

Наташа ПЕТАШЕВА.

Татарстан,
Агрыз, Буймо.

Пырыс
пырдыжым удыра - игече
локтылалтеш.

Кандаш ойыртемем му.

Ал пеледыш
окнаштем
Кажне кечын пеледеш.
Тудлан мые йывыртен
Ойлем: «Нёлтö кумылем».
Надя ОСИПОВА.
Волжский,
Кугу Корамас.

Тушто
Тудо шортара,
шинчавудым луктеш.
Тудо эмла, черым
пытара.

Пычкемыште
«илен»,
Кертын
йошкарген.

Пöрт тич калык
погынен,
Илат ваш келшен.

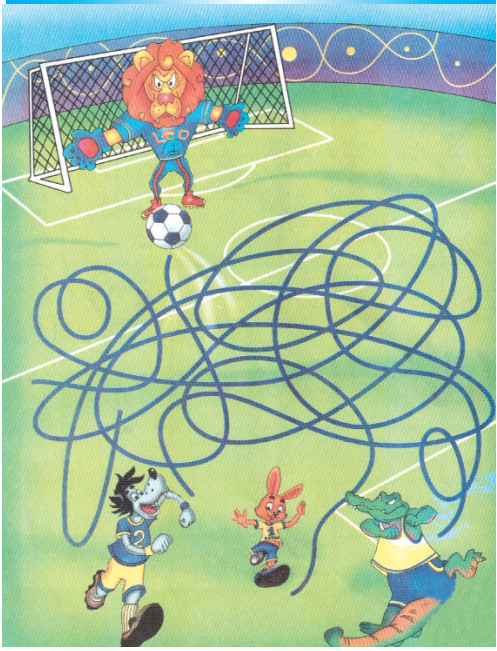
Шокшо кенежлан йывыртен
Чонештылеш лыве куанен.
Чевар пеледыш дек лишем,
Шаралтыш шулдыржым кок век.
Н.ГОДУНОВАН фотожо.
Йошкар-Ола.

Палаш онгай
Маска
нерген

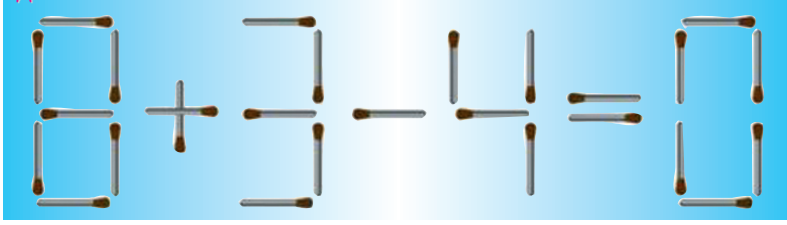

Марий Элысе чодыраште күрен маска вашлиялтеш. Ава маска «пöртшым» тельлан сайынак ямдыла. 2 метр наре мландым күнча, вынемже Г форман лишеш. Тушко кукшо шудым, регенчым опта. Узо маска тынарак огеш толаше. Маска саскам, тумлегым, пүкшым, шудым кочкеш. Тельлан коям вич тылзылан ситышым поген ямдыла.

Пире, меран але крокодил мечым чумалын?

Чын вашмут лекше манын, ик шырпым верже дене вашталтен пыште.

Индекс: Марий Элыште - 78574, вес кундемлаште - 52713.
Тираж 1100 экз. Заказ 2197.
Формат - А-4-8.
Директор-түн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru, yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.ru, Тел. 45-25-49(факс); 45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикесе культур, печать да национальность паша шотышто министерстве, "Ямде лий" газет" кугужаныш унитарный казенный предприятий.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культур наследийым аралымаште законодательством шуктен шогымым эскерше Федеральнй службыв Приволжский федеральный округысо управленийштыже регистрироватлыме.
Номер - ПИ №ФС 18-1999, 2005 ий 10 февральшыте пуымо.

Печатыш пуымо жап - 14-00, фактически - 13-00.
Ак - кутырен келшыме почеш.
Авторын да редакцийн шонимашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

Газетым редакцийштыште погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийн адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Редакцийн да издательн адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20.

Газетям Печат да масовый комиуникаций шотышто федеральный агентствын финанс полшымж дене лукмо.

#МолодечынОйртематНетГын
 Топшто Джинс Гын сумкам урлаш нимо йосыжат уке. Тыгай сумка витак шинчаш перна да ойыр-темлтше тусым пурта. Джинс йыгалтше гын, сумка эшеат моторрак лиш. Адакшым сумкам тӱрлӱ семын сӱлнештарен кертыда.

А вем озынам
 шонаме: ага-кӱ
 мекнан нерген чарныде
 тона.

Н о л а т е м
 мьйын шуйыштем
 койгышто
 мурсемьм
 надышам:
 мурьтем
 годьм мурьтем монден
 корем гын, мурьтем
 мудо шуйышам.

Лашык екет кыш-
 мо иаа: бокменем
 аге бес оаште – мудо
 мӱн озыр. Шудо мьйын
 шуйыштем иаа гын,
 мугеже эрек бокменем.

Мозай угам: сая
 аге уда – мугайым
 йоратам гынам, сая
 могойрыш баттамаш
 йӱн лекмет гын, мудо
 йӱнӱм ит мугыштарем.

УРЫШ ШЫЖЫКТИМЕ АНК МОЛАН? ПОЛША?
 X Изи име рожыш шӱр-тым чыкаш кыштыгыжак орыл. Шӱрлӱ мучашыш лакым шыжыктен ончыза, сайрак лиш.
 X Вуремыш чернида тамта логалын гын, арвер-дам солыкыш пыштыза да тамта верыш шӱко-шӱко лакым шыжыктыза. Тамта шудымо семын ноцко лап-чык дене уштыш шорыза. Тӱре чернида йоммеш пыштыза да вара вуремдам мурша.
 X Помаде, вуремыш логалмек, тамтам кода. Сайын ок кой, поснак оп вуремыште. Лисын лакым шыжыктыза да лапчык аге шӱтко дене уштыла.

Йоташда дене менамат палдарыза.
 Адресна: yamde_lii@mail.ru

Л.СЕМЕНОВА мутланен.
 шижтара гын, эн шиялан улат.

Марий лидер

КО ЛИШ ШОНЕТ?
 Пуртӱс аге янлык тӱня дене кылдалтше професий лог лияш шонем. Школышто биология да химий классыш коштам.

МО ТУГАЙ ЙОРАТЫ-МАШ? Кунам келшыше койышташ йоратем. Шкетын кодомо годым рушла, анличанла – кеч-могайым: марла, аламаштыше тӱга Тяна налын пӱэн. 3). Мурым, келша. Ветеринар аге эконо-лог лияш шонем. Школышто Пуртӱс аге янлык тӱня авамым

ИЛЫШЫШТЕ МО ЭН ШЕРТАКАН? Илышем. Кудалышташ йоратем, «Чумбылат» велоклубын енже улам. Шарнем, икымше гана велосипедыш шым няш улмем годым шинчынам да камвозынам: вӱр йоген, йолем какартен. Кызытсе «Форвард» чалге велосипедым авамым

МОГАЙ ШУДЫРАН ОЙ (СТАТУС) КЕЛША? ЖИВИ НАСТОЯЩЕЙ ЖИЗНЬЮ! – Тачысе кечылан куанен иле!

КЮ ЛИШ ШОНЕТ? Пуртӱс аге янлык тӱня дене кылдалтше професий лог лияш шонем. Школышто биология да химий классыш койышташ йоратем. Шкетын кодомо годым рушла, анличанла – кеч-могайым: марла, аламаштыше тӱга Тяна налын пӱэн. 3). Мурым, келша. Ветеринар аге эконо-лог лияш шонем. Школышто Пуртӱс аге янлык тӱня авамым

ХОББИ: 1). Лудаш йора-тем, поснак почеламутым. Поэт-влак кокла гыч Сергей Чавайнын, Сергей Есеннинын поэзийышт келша. 2). Велосипед дене кудалышташ йоратем, «Чумбылат» велоклубын енже улам. Шарнем, икымше гана велосипедыш шым няш улмем годым шинчынам да камвозынам: вӱр йоген, йолем какартен. Кызытсе «Форвард» чалге велосипедым авамым

Айста удыр дене лишкырак палыме лийына.

Илыш эн шертакан

Лена РАВИНИНА Куженер районьысо Уштым-бал ялыште ила. Берысе тӱн школышто 9-ше классым тунем пытарымек, Куженер посёлкысо шко-лыш кушен. Тений 11-ше классыште тунемаш тӱналеш, тугеже тудым ончымо кумда тӱня вуча.

ЙОРАТЫМЕ ТӱС: Канде: тӱрлым понкалет...

да, мурым колыштын, наушникым чием шинчат

канде кова, канде теньыз... Теньыз воктене ик танат лийын омыл, пеш чот ужнем.

1 Тиде йоча, Е.Юнусован воязы маштыкже Андрей, «күгү» лиймыжым ончыкты-неке. Түдо шке үмбакакже вниманийым ойыраш йодеш. Сандене йочалан умыттараш күлеш: осал мут (аватмут) дене шке веры шоген кердыме, шке виалан үшаныдыме ен мутлана. Кова уныкажым калык ой полшымо дене туныктен оила: «Осал мут айдемым осал чонаным ышта». 12-16 ияш шочпыда мутланыме годым осал мутым кучылташ тунялыны тын, түгече шке виалан энерташ, үшанаш тунык-таш күлеш.

2 Йочан аррессивны, торжа улмыжым ончык-та. Аге түдо күгү нервныи напяржакенийыште. Сандене тыгай йочам спорт секцийыш пуаш саирак лиеш ыле. Тунам осал мутым кучылтмыжым мат чарна, оккүл койыштан жашпаш да виыжат ок код. Тидат ок полшо тын, врачан – невропатолог-лан – ончыктыман. Ала йочан психикыже лүшкен? Аван торжан вурсымыжланат йоча черланен кер-теш, сандене чот шекланыва.

3 Рүшпа манмыла, стиль жизни. Ешыште изиж годсек шакше мут-влакым колын күшпо йоча тыге кутыра.

Подростко молан осал мут дене мутланаш тунялеш? Тиде йодышлан туныктышо-дефектолог, педатор-психолог Светлана Морайым, айста пырля рашем-кым амагым ончыкташ лиеш.

Елена ЮНУСОВА.

Звенигово район.

Ты да обществе ойлышта т мут айдемым осал чонаным ышта. Даша: Во! Колыч? Кова: Мый уныкамым поро, сай айде-мым ужнем.

Андрей: А үдыр-влак йоршын вес семын шонат... Мынар осал үлат – тунар нунылан келшет. Кова (*чыргыжакын*): Үдыр-влакын мом шонымыштым сайын палем. Үшане мылам. Вет мыят ала-кунам тендан гаяк самырык лийынам. Рвезе-влак, үдыр-шамыр лүм дене чыладам йодам: осал мутым ида ойлышты! Үдыр-влак, теат тиде күлды-маш койыш дене ида варне.

Андрей: Ковай, үдыр-влак мемнан нертен адалк мом шонат, каласкалет? Даша: Ой, могай чой! Ковам деч үдыр-шамырчын секретыштым пален налнеке. Кова: Йоча-влак, те күзе шонеда, осал мутым ойлымаш тендам сылненшара аге үке?

Осал мут айдемым осалым ышта

Модшо-влак: кова, Даша ден Андрей уныкаже-влак.

Андрей: Мый таче, автобусышто кудал-шемла, күгү изай-влакын күты-рымыштым колышт шин-чышым. Леш клево мутла-нат. Коклан-коклан “пен-гыде” помакымат кучыл-дыт, түге автобусышто чыланат шып лийыч. Мыят тыге ойлаш тунемнем. Даша: Осал мутым ойлаш тунялат тын, чыланат тыи дечет лүдаш тунялыт, ман-нет мо?

Андрей: А мо! Эше уна тыге кошташ тунемнем. (*Парням таркален октыл ончыктыл*). Даша: Үке, тыи йондылшы лият. Парнет, “Осал мут айдемым осалым ышта”, – ковам тыге оила. Тыят осал айдеме лийнет мо?

Кова: Уныкам-шамыр, мо нертен үчашеда?

Даша: Андрей осал мутым ойлаш тунемнем, манеш.

Андрей: А мо! Зато чыланат мый дечем лүдаш тунялыт. Теве киношто актер-влак аватмут дене күзе вурседалыт!

Кова: Үй-й, мом тыгайым

Эрдене кынегалш? Витак күзе

Машаш вочмо деч 2-3 шатаг ончыч чыла электрон техникым йорто.

Машаш вочмо деч ончыч ит коч.

Эрдене кынеглмек, ик стакан полтыдымо вудым йу.

Кровагет витак поро, утыч возаш шонымапеш выже лий.

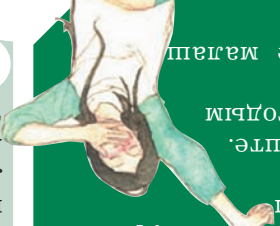
Полемыш яндар южым пурто.

Лүшто вуд дене шуретым шуалте, пугытм.

Зарядкым ыште.

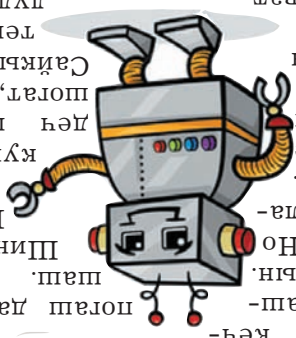
Эр кочыш годым ит шуйныл.

Ик жапыште малаш воч да кынегл.

Шоненам: врач укюлым
 пшында да
 Эым вел пүдә –
 лиям врач.
 Шонымаш кенета
 вашталтын:
 Ой-ой-ой, чот лүдам
 черде верч.
 Вуыштем кок професси
 пөрдеш.
 Полиция радамчыш
 ушнем тын,
 Кертам мо неге-йөсым
 сенен?
 Кондем мо пайдам
 калыккемтан?
 Журналист наша
 шкеж дек шушпеш.
 Түрлө алыш,
 олаш коштедем.
 Чулым, кутырызо,
 нот йылым палыше –
 Тыгайым калык ончылыно
 пижем! ужнем!
Анна ФАДЕВА
 Параньга, Элшанур.

Тиде йолташ мо?
 Ик элыште үчөный-влак
 ыштем.
 ушан роботым ыштеныт.
 Тудан Сайк лүмым пүаныт.
 Сайк кеч-могай информация-
 лык шонымашет могай?
 – Пинчымашым
 могай йодышлан ваш-
 мутым пүан кертын. Но
 Чылт отличник! Но
 Тудым күртнө да гла-
 стик рыч ыштыме.
 Сайк палемдыме.
 программа почеш
 веге «гла».
 Икана Сайк деч
 йодыныт:
 – Тыбын ачат-ават
 ко?
 Тудо вашепстен:
 – Мыбын ача-авам үке.
 Мыл чонан айдеме орыт,
 компьютер программе улам.
 – Тыл мом ыштен керат?
 – Мыланем мом тунькге-
 тыгай йолташым вуечет?
Арина ВАСИЛЬВА
 Морко, Энгерсота.

Канаш күбө

**Экономике, бизнес да
 рекламе
 (Июшкар-Ола) генеральный
 директоржын алмаштышы-
 же Виталий Алексеевич
 НИКИТИН тагысе наша
 рынкыште пеш күлешан у
 профессии-влак
 нөрген
 каласкала.**

**XXI курымьсо
 профессий**

рекламатше) рекламьым шоньшо ен.
 Копирайтер рекламный кампанийын радам-
 жым ямдыла, реклам текстым, слоганым,
 пресс-релизым воза. Тудо могай семья орыт,
 а шке семья шонен мотышпаш, икмынар
 нот йылым палышпаш да кеч-момат творче-
 ски ыштен мотышпаш.
ИНТЕРВЬЮЕР – түрлө йодыш дене
 йодыштамшым (интервьюированийым),
 южгунам социальный да социологий шымы-
 машым артарыше ен.
ОФИС-МЕНЕДЖЕР – офисыште
 наша күзе кайымым терген-төрген шорышо
 специлист. Тудо телефон дене вашептыше,
 приемныйышто шинчыше секретарь, води-
 тель, курьер-влакын пашпашым вуыла,
 ортехникым ачалаш специлист-влакым
 үжкыкта, офисыште күлшо үзатарым нагада
 да могай пашам шыкта.

Иоратымаш нөрген

**Ида шытте!
 Ида шытте!**

«Иоратымаш» мутым түрлө семьян умы-
 лаш лиеш. Изи йоча-влак шке семьян
 умылат рын, кутырак да илаше-шамыч
 чоныкыпшт йөрпеш вес шонымашым
 пынйдарат. Иоратымаш түрлө ийотышто
 толын керпеш! Тыгайт лиеда: ала-күдыжо
 йочасадыштак икымше йолташыжым
 валинеш да тиде шижмашым школ мар-
 теат арага. Иоратымыжым түрлө пөлек,
 мут, мура гоч ончыкта. Икымше йораты-
 маш – ареак күту куан.
 Кутырак класслаште тунемше үдыр-
 рвезе-влакын йоратымашышт – ваш-
 ваш умылымаште, икте-везылан пол-
 пымаште, коктын ик семьян шонен мот-
 тымаште. А илаше-влакын йоратыма-
 тымаште эшеат кутырак: чумыр йоратыма-
 шыштым нелашыштылан, а поснак
 шочшо ден уныкаштылан пөлеклат.
 Южо енлан йоратымашым пеш вара,
 шонтылыкеш, вашлияш пүралтын. Но
 руш калыкмут манмыла: «Лүчпеш
 поздно, чем никогда». Иктешлен кага-
 саш рын, ида лүд йораташ, йоратыза,
 йоратымаштам ида шытте! Йоратыше
 енлым ида шытлаге!
Кристина МИХАЙЛОВА
 Морко, Шүргьял.

ИОНҒАЫШ ОШКЫА АҒУ АРААЫЗА!

Фанина Александровна КИБАТОВА – Марий Эл Республикасые МБД-н ПДН да позиция уяст-ковый уполномоченный-влякын отделеыштын ийго-тыш шудымо-влякын пашаыт шотышто подразде-ний-влякын пашаытм организаватыше отделеый начальник – отделе начальникын алмаштышыжк,

ПОЗИЦИЙ ПОУДОЛКОВНИК.

лан лудыкшыым кондышо 58 паша пурен отыл – закон рушений нерген ойлаштын, тиде в аракам иймашым, в тыш кушкын шудымо-вляк иймашыым ончыктыман.

– Самырык-вляк коклаш-те утларакше могай осал паша, але правонарушений ланымтыда гоудым нуно амалжым кузе умыттарат? Мо нуным йонгылыш кор-ныш шыкалеш? – Нигот амалжылан кочкыш укем але мон-гышты окса укем ок ойло. Нуно шке койыш-шокты-шыштым тыге умыттарат: осал пашана нерген нито пален ок нал, мутым куяш ок верешт шонена, маньит. Шуко ача-ава-йочаштын йоглашышт-вля-гыч кашакын икмынар автомобильым шолышты-ныт. Тиде кулгеным йоча-влякым преступленийыш ушымыжлан мутым куяш шоталтыме.

Администрацияныи ответ-Д.СЕМЕНОВА мутланен.

Вуйлатыше отыл, а тыглай айдеме да ава семья тыгай ой-канашем тыланды, паратыме ача-ава-вляк!

Шуко паша коклаште пкендан почыда нерген ида мондо! Шарныза, нунылан тендан тукшыда (вниманий-да) кулеш, нунын проблемныштым «йоча йодыш», «кулеш-оккыл» маньин, ордыжко ида шукал. Иочада дене пкендан дене иктор пынден мутланьза, тудын шоны-машыжым пагалаьза, кычкыреш-шудалын отыл, а туньк-тен ойлен, вай келшымашке лишмеза. Тунам те удыр-ланды але эрыланды авторыте лийыда, тунам коклаш-тыда умытыдымаш ок лек – тыге почыдым пре-ступлений корныш шоталыме деч араген кодада!

Ты да закон

– Каласыза, учытыштыда тачысе кечылан мынар йоча шота? Нунын ийго-тышты могай?

– Республикасые ОВД-н ийготыш шудымо-влякын пашаыт шотышто подразде-ленийын учытыштыжко 1 августлан 702 йоча шота: спортым агымаш да (Грабеж) (22), авоторан-иын 111), 18 толымаш (кодшо преступленийыч 121 – ен преступленийыч 179 – Статистикым ончалаш тын, кушно каласыме 179 еным пашамо.

– Республикасые могай-рак сурет? Ийготыш шу-дымо-вляк коклаште пре-ступленийым ыштымаш шыкеш аге иземеш?

– Тений шым тылазе кангыште ийготыш шуды-мо 164 йоча 179 преступле-нийым ыштен. Тидыже умашсе тылажк жап дене танастарымаште (197) изиштан шарырак (-9,1%). Но тиде чотыш обшествы-

12+

Койышт, иолтаатет!

2016 ий 27 август

Кугурак класлаште тунемше-вляклан